46ste jaar. — Nr 12. Zaterdag 28 Januari 1899.

Men schrijft in te **Tongeren** bij M. COLLEE, uitgever en eigenaar van dit blad.

De *Postrijder* verschijnt 's dinsdags, 's donderdags en 's zaterdags.

Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten *franc* gedaan worden aan den uitgever, **Groote Markt, n° 37-39, te Tongeren.**

DE POSTRIJDER
DER PROVINCIE LIMBURG.

Abonnement :

Drie maal per week **6** franks per jaar.
Twee » » **5** » »
Een » » **4** » »
Een blad afzonderlijk **10** centiemen.
De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.
Aankondigingen **15** centimes per drukregel.
Reclamen, vonnissen en andere artikels vooraan of binnen in het blad : **1** fr. den drukregel.

De personen die tot heden hun abonnement aan den *Postrijder* niet betaald hebben, zijn verzocht ons het bedrag ervan te doen toekomen, zoo niet zal hun door den briefdrager eene kwitantie aangeboden worden met verhooging van **10** centimen voor kosten van inbeuring.

De personen die den *Postrijder* niet regelmatig zouden ontvangen, worden verzocht er ons onmiddellijk kennis van te geven.

Voor den Paus.

Inschrijving, geopend door den Raad der Katholieke Dagbladschrijvers van België :

Opbrengst der 14 EERSTE LIJSTEN : Fr. 8215 15

Mr en Mme Fontaine, Hamal, fr. 5
M. Collée, uitgever, » 10

De giften kunnen gezonden worden aan het bureel van dit blad of aan M. Mallié, Bergstraat, 52, Brussel.

Buitengewone Premie
aan onze geabonneerden.

PORTRET IN OLIEVERF.

Alle *geabonneerden* aan den *POSTRIJDER*, oude of nieuwe, hebben recht op eene artistieke premie, van het grootste belang.

Ingevolge eene overeenkomst welke wij gesloten hebben met **M. Th. LAFORCE**, kunstschilder van talent, zal ieder onzer geabonneerden **kosteloos** recht hebben op zijn PORTRET IN OLIEVERF, (grootte portret visietkaart) op houten paneel, 14 × 10, zonder kader.

Ofwel op eene prachtpremie van eene maarde van 25 *fr.* **voor fr. 6,50.** Deze premie bestaat in een PORTRET IN OLIEVERF, met eene aanzienlijke vergrooting der modellen visietkaart, in eenen prachtigen gulden en fluweelachtigen kader, stijl acanthe, groote 32 × 28 en geeft recht : 1° op de volstrekte gelijkenis, 2° op de ongeschonden teruggaaf per modelphotographiën.

Om eene dezer premiën te bekomen, is het voldoende aan den schilder eene goede photographie te sturen, vergezeld van een premie-bon.

Dit bon, dat al de noodige inlichtingen inhoudt, zal door ons geleverd worden aan elken geabonneerden die er de aanvraag zal van doen aan den uitgever van den *POSTRIJDER* (onder voorwaarde er eenen postzegel van 10 centimen bij te voegen om de verzendingskosten te dekken).

Proeven dezer bijzondere premiën zijn tentoongesteld in de bureelen van den *POSTRIJDER der provincie Limburg*, Groote Markt, 37 & 39, te TONGEREN.

TONGEREN, DEN 28 JANUARI 1899.

Van alles wat.

In den gemeenteraad van Brugge, heeft M. Stock het voorstel gedaan het maskeren te verbieden op den eersten zondag van den Vasten. Na eene lange bespreking, is dit voorstel, dat onder zedelijk en stoffelijk opzicht alleszins goed te keuren is, met 14 stemmen tegen 5 aanveerd geweest.

Brugge geeft een goed voorbeeld.

't Maskeren is toch maar een dom ding, en 't veroorzaakt zooveel kwaad, dat men niet verstaan kan hoe het blijft bestaan.

Katholieke overheden dienen dit ongelukkig gebruik zooveel mogelijk te beperken.

De liberalen van Brugge zijn natuurlijk niet tevreden.

Die heeren worden aan de les gespeld in dezer voege door *Le Peuple*, het socialistenblad van Brussel :

« De gemeenteraad van Brugge heeft « dezer dagen een besluit genomen, dat wij « ons verhaasten ten volle goed te keuren : « hij heeft de afschaffing van den Carnaval « besloten.

« Zonder den waarom te onderzoeken van « het besluit genomen door de Brugsche « stadsoverheid, *vinden wij dat zij grootelijks gelijk heeft van krachtdadig een « einde te maken aan die walgelijke slempe « rijen en aan die gemeene vermaken, die « het volk, dat er zich aan overlevert, « bederven en verbasteren*

« Eenige kluchtigaards hebben goed gevonden van eene zoo dertigmen doodsbrief « uit te geven, waarbij zij het overlijden « laten weten van « den edelen Heer Groot « Carnaval » te Brugge.

« *Voge men wilhaast het zelfde doen in al « de plaatsen des lands waar Carnaval « gevierd wordt* »

Aldzoo spreekt een socialistenblad !

Hoe zouden wij, katholieken, en hoe zouden alle katholieke gemeentebesturen moeten spreken ?

∴

Minister Van den Peereboom komt weer een maatregel te nemen die doet zien hoe wel hij het meent met het werkvolk van den ijzerenweg. Over drie maanden sloeg hij de dagtaxe der definitieve werklieden van 40 c. daags op. De Minister komt nu dezelfde beslissing te nemen ten voordeele der tijdelijke werklieden en zij zullen dien opslag genieten van 1 Juli 1899.

∴

Het is dus toch besloten, in het socialistische kamp, een hardnekkigen veldtocht voort te zetten om van den bommenwerper Moineau eenen volksvertegenwoordiger te maken.

En dan komen de socialisten beweren niets gemeens te hebben met de anarchisten !

En de antidrage bondgenooten der socialisten zelf vinden er geene graten in, dien anarchist, als een lid tot het ambt van kamerlid te zien verhelfen.

Zoo schrijft de liberale *Chronique* :

« *Gesten*, schrijft het blad, *den toestand van ons Parlement, zie ik waarlijk niet dat Moineau eene vlek in het geheel zou maken* »

Nu, dit is natuurlijk, als men aangespannen is met de communaards, kan men de anarchisten niet verloochenen.

∴

Zelfs te Parys begint de zondagrust ingang te vinden. Ten gevolge eener verstandhouding tusschen een zeker getal Parijzer handelaars, bleven zondag morgend het meerendeel der winkels van de boulevards gesloten ; de anderen hebben spoedig dat voorbeeld gevolgd, en 's middags vond men overal geschreven berichten aangeplakt, meldende dat voortaan de winkels op zoneen feestdagen zullen gesloten blijven.

∴

De Paus heeft bericht ontvangen dat 50.000 schismatieken, 35.000 gregoriaansche armenïërs en 15.000 nestorianen, 't rijk der bevolking van 45 dorpen in Armenië en van 19 dorpen in Anatolië, zich tot den katholieken godsdienst bekeerd hebben.

∴

Eene Zweedsche gazet schreef onlangs als prijsvraag uit : « Hoe behoudt eene vrouw het best de liefde van haren man en haar huwelijksgeluk ? » Eene ontzagtijke menigte antwoorden kwam in van allerlei aard, zelf gehele verhandelingen, ook van mannen. De prijs werd toegekend aan den inzender van het volgend kort antwoord : « Voeder het beestje goed ! »

Jaarlijksche winst door de hennen voortgebracht.

Eene opgesloten hen, van gewoon gestalte, heeft gemiddeld per dag, 80 à 90 grammen droge stof noodig, welke zich bevinden in 400 grammen graan, bijvoorbeeld tarwe, boekweit, haver, gerst, maïs, enz., enz.

De prijs dezer graanen dooreen geschat aan 15 franken per 100 kg., zoo kost het voedsel eener legh. en per dag 1 1/2 centiem en per jaar : 1 1/2 centiem vermenigvuldigd door 365 of fr. 5.47.

Indien wij het getal opgebrachte eieren maar schatten op 140 per jaar, en aan 7 centiemen per ei (verkoopsprijs welke zeker niet te hoog is gerekend) dan levert eene hen eenen jaarlijkschen opbrengst van

fr. 0,7 × 140 = 9.80 fr.

of eene jaarlijksche winst van

fr. 9.80 — 5.47 = 4.33 fr.

en per 100 hennen bekomen wij dus

fr. 4.33 × 100 = 433 franken

ongerekend den zeer goeden voortgebrachten hennenmest.

Nu, als wij de sterfgevallen rekenen op 10 per honderd, en de waarde eener hen op 5 fr. schatten, dan blijft er nog over als zuivere jaarlijksche winst per 100 hennen

fr. 433 — 30 = 403 franken.

Merken wij eindelijk op dat losloopende hennen merkelijk minder kosten van onderhoud en dat dus de hierboven berekende zuivere winst, in het algemeen, nog veel belangrijker is.

L. VAN DEN BERCK.

De maïsdraf.

Een artikel « De maïsdraf in de voeding der dieren » verschenen in het *Landbouwblad* van 14 Januari ll. heeft nog al veel opheff gemaakt.

Zie hier wat Mr L. C. schreft over de waarde van den maïsdraf (?) :

— « Gewone, dus niet te natte maïsdraf, bevat, « volgens de tafels van Wolff :

« 90 water *,
« 1.6 eiwitstof (verteerbaar).
« 5.4 koolhydraat id.
« 0.8 vet id.

« De handelswaarde der tarwe 16 fr. en der « gerst 15 fr. zijnde, dan heeft de maïsdraf niet « te min eene waarde van fr. 1.91. »

Het overige zullen wij den lezer sparen, overtuigd als wij zijn, dat het niet aan te raden is, den geest in de war te brengen met redeneeringen op valsche opzoven.

Wat moeten de landbouwers, die den draf voederen, wonder opgekoken hebben bij het lezen van dit artikel. Van den eenen kant betaligen zij in hunne stallen, de goede uitslagen mit dat voedsel bekomen ; van den anderen kant wil men hun doen geloven, dat maïsdraf aan 2 fr. gekocht reeds te duur staat.

Doen wij maar terstond opmerken, dat de gevolgtrekkingen, voor wat de vergelijkende waarde betreft, van eene gansch valsche grondstelling uitgaan. Immers de samenstelling volgens Wolff, door Mr L. C. opgegeven, is in geenen deele de ontleding van den *maïsdraf*, maar wel van de *cimasses de maïs*.

Is het dan nog noodig te bewijzen, dat de gevolgtrekkingen afgeleid uit deze valsche cijfers, niet anders dan valsch kunnen zijn.

Voor Mr L. C. en voor degenen die hem gelezen hebben, laten wij hier eenige samenstellingen volgen van den *maïsdraf* :

I. — LABORATORIUM VAN GENT (1)

Water 71.96 *,
Eiwitachtige stoffen 5.25 *,
Vetstoffen 3.45 *,
Koolhydraten 16.76 *,.

II. — LABORATORIUM VAN GEMBLOUX (2)

Eiwitachtige stoffen 8.69 *,
Vetstoffen 4.08 *,
Water 65.59 *,.

III. — LABORATORIUM VAN GENT (3)

70.12 water ;
5.16 vetstoffen ;
6.62 eiwitachtige stoffen ;
2.31 andere stikstofhoudende stoffen ;
15.45 koolhydraten ;
1.28 celstof.

Geven wij de samenstelling in *verteerbare bestanddeelen*, volgens de berekeningen van Dr G. Smets :

VERSCHE maïsdraf bevat :

4.8 verteerbare eiwitstoffen ;
2.7 id. vet ;
13.9 id. koolhydraten.

Herleiden wij deze stoffen tot *voedende eenheden*, naar de methode van J. Ph. Wagner :

Eiwitstoffen	4.8×6	=28.80	voedende eenheden ;
Vet	2.7×2.5	= 6.75	id.
Koolhydraten	13.9×1	=13.9	id.
		51.45	voedende eenheden.

Voor de *tarwe* bekomen wij, volgens dezelfde methode :

Eiwitstoffen	11.1×6	=66.6	voedende eenheden ;
Vet	1.2×2.5	= 3.0	id.
Koolhydraten	63×1	=63.0	id.
		132.6	voedende eenheden.

Aan den prijs van 17 fr. de 100 kil., kost eene voedende eenheid in de tarwe $\frac{17}{132.6}$ = 0.128 fr.

De maïsdraf daarbij vergeleken, zou aldus eene waarde hebben van 0.128 fr. × 51.45 = 6.59 fr.

Op dezelfde wijze kunnen wij toonen dat de maïsdraf 5.97 fr. waarde heeft, als de gerst aan 15 fr. staat.

Mr L. C. discht ons verder ook nog een aantal ongerijmdheden op, als hij beweert dat de koeien welke maïsdraf eten, eene waterachtige melk en boter van slechte kwaliteit voortbrengen ; dat het spek der varkens met maïsdraf gemest, slecht is en niet opdroogt.

Dat alles heeft men wel eens beweerd, maar dat daar heden nog geloof aan gehecht wordt, is moeilijk te begrijpen.

Wij gebruiken dagelijks boter voortkomende van met maïsdraf gevoede melkkoeien en wij hebben niet te min de « *pretentie* » dat wij boter van allereerste kwaliteit eten.

Varkens met maïsdraf gemest, zijn op korten tijd vet, doch er dient aangemerkt te worden, dat dit zoo haas ig bekomen spek niet zeer vast is. Daarom is het zeer aanbevelingswaardig den duur der vetmesting met draf te verlengen of gedurende de laatste drie of vier weken de draf trapsgewijze te verminderen en aan te vullen met rogge of gerstenmeel.

De ondervinding geeft ons ook het recht te zeggen, dat het spek van met maïsdraf gemeste zwijnen van zeer goede hoedanigheid is ; wat de hesp betreft, deze is nog lekkerder, bijzonder als de huisvrouw er nog eenige eieren bij bakt.

Het is ook onloochenbaar dat de draf voor baggen en kalveren een gezond voedsel daarstelt, en dat wanneer deze, bij gebrek aan eetlust, alle andere voedsel weigeren, meestal nog maïsdraf lusten.

Wij zullen nochtans den landbouwer niet aanraden van melkkoeien uitsluitend met maïsdraf te voeden, daar men een beter en tevens beterkoop rantsoen kan samenstellen met daarbij het katoenmeel te voegen.

Voor hennen, leert ons de ondervinding dat de draf in alle oprichten te verkiezen is boven den mais zelven.

FR. CORSWAREM.

M. GIELEN,

de achtbare volksvertegenwoordiger van Tongeren, zal op **donderdag, 9 Februari,** dag der foor, in het lokaal der Laad- en Tuinbouwmaatschappijen, in het Koffiehuis *Allée Verte*, Kielenstraat te Tongeren, van tien ure tot een, de personen ontvangen die hem verlangen te spreken.

Ziekenverpleegsters.

In een Amerikaansch geneeskundig tijdschrift, de « Cincinnatic Lancet, » geeft Dr Kramer zijne bevindingen in het licht over den spaansch-amerikaanschen oorlog, dien hij als militair geneesheer heeft medegemaakt. Over den hospitaaldienst schrijft hij letterlijk als volgt :

« Het algemeen hospitaal is hier verdeeld in twee afdeelingen, het eigenlijk gezegde hospitaal en den bijbouw. Het hospitaal is toevertrouwd aan de zorgen der « nurses, » lieken-verpleegsters, met een vrouwelijke opzichster ; de bijbouw wordt bedieud door liefdezusters, onder leiding van haar overste.

« De liefdezuster verdient verreweg de voorkeur. Hier volstrekt geen gelijkbiel met den geneesheer ; ook geene drukte, geene weigering om zich met den huisarbeid bezig te houden, wanneer zulks nodig blijkt ; geen zucht om op den voorrang te blikken, zooals gediplomeerde verpleegsters lichtelijk doen.

« De liefdezuster kent geen andere eerzucht dan haren plicht ; rustig en zwijgend breengt zij de haar gegeven bevelen ten uitvoer, met nauwkeurigheid, regelmatigheid en bekwaamheid. Geen offer is haar ooit te groot, geen inspanning te zwaar. Het is hier dan ook algemeen de overtuiging, dat de bijbouw veel beter wordt bediend dan het hospitaal zelf en, naar mijn gevoelen, moet dit voornamelijk worden toegeschreven aan de tegenwoordigheid der liefdezusters. »

Bij deze onverdachte lofspraak ontbloot men eerbiedig het hoofd voor onze onnavolgbare Zusters van Liefde.

NIEUW MINISTERIE.

Gelijk wij het reeds dinsdag gemeld hebben, bevatte de *Moniteur* van dinsdag eene reeks koninklijke besluiten.

Het eerste besluit bevat het nieuws, DAT HEEL HET MINISTERIE ZIJN ONTSLAG AANGEBODEN HEEFT, maar dat de Koning dit van vijf hunner niet heeft aangenomen.

Dit besluit is tegengeteekend door M. de Smet-de Naeyer.

Door twee opvolgende besluiten tegengeteekend door M. Vandenpeereboom, wordt het ontslag aangenomen, op 23 Januari aangeboden door M. de Smet-de Naeyer, minister van geldwezen en M. Nysseus, minister van arbeid.

Doch de meest verrassend-koninklijke besluiten zijn wel de volgende : Algemeen werden MM. Heil-putte en de Brocqueville aanzien als de opvolgers der twee aftredende ministers.

Welnu, geen van beiden zal met eene ministersportefeuille in de Kamer verschijnen.

Wij zullen spoedig weten wat er te Brussel is voorgevallen ; in alle gevallen niemand verwachtte zich aan de twee volgende koninklijke besluiten :

Art. 1. **M. J. Liebaert**, lid der Kamer van Volksvertegenwoordigers, is benoemd tot onzen minister van het geldwezen.

Art. 2. Onze minister van spoorwegen, posterijen en telegrafen is gelast met de uitvoering van dit besluit.

Art. 1. **M. G. F. M. Cooreman**, lid der Kamer van Volksvertegenwoordigers, is benoemd tot onzen minister van nijverheid en arbeid.

Art. 2. Onze minister van spoorwegen, posterijen en telegrafen is gelast met de uitvoering van dit besluit.

Door twee laatste besluiten wordt M. de Smet-de Naeyer, benoemd tot staatsminister en M. Nyssens tot voorzitter van den hoogeren beschermraad tot opwekking en bevordering der deelneming van belgische kunstenaars en voortbrengers, aan de internationale wereldtentoonstelling, in 1900, te Parijs.

Het is M. Vanden Peereboom die, in vervanging van M. de Smet-de Naeyer, hoofd van het kabinet wordt. Men weet dat hij sedert 1884 minister van spoorwegen en het enig overblijvend lid is van het toenmalig ministerie-Malou.

∴

DE NIEUWE MINISTERS.

M. Cooreman.

M. Cooreman, minister van nijverheid en arbeid, is sedert de verkiezingen van 1898, lid der Kamer.

Tot dan toe was hij lid van den Senaat, waar hij sedert Juni 1892 deel van maakte.

Ook was hij tot hiertoe de leider van de katholieke groep in den gemeenteraad van Gent.

In den Senaat voerde hij herhaaldelijk het woord in financieele aangelegenheden, waarin hij zeer bevoegd is.

M. Liebaert.

M. Juliaan Liebaert, minister van geldwezen, geboren te Kortrijk op 22 Juni 1848, is oud-provinciaal raadslid en oud bestendig afgeveerdigde in West-Vlaanderen. Hij is advokaat en werd op 21 April 1890 tot lid der Kamer gekozen, te Kortrijk, in vervanging van den onverzetelijken Mgr de Haerne. Sedert dien werd hij voortdurend herkoren.

M. Liebaert nam een werkzaam deel aan de verschidene belangrijke besprekingen in het Parlement.

In 1895, toen graaf de Merode zijn ontslag gaf en M. de Burlet de buitenlandsche zaken op zich nam, bood hij de portefeuille van binnenlandsche zaken aan M. Liebaert, maar verschil van denkwijze over sommige punten belette hem alsdan deze te aanveerden.

Het verschil van denkwijze bestond over den persoonlijken dienstplicht, waarvan hij wilde dat het kabinet zou afzien.

M. Liebaert is ridder der Leopoldsorde.

—o—

Hervorming van het kiesstelsel.

Er is spraak — niet meer van de Evenveerdige Vertegenwoordiging in voege te brengen — maar van de arrondissementen te verdeelen in een getal distrikten, overeenkomstig met het getal vertegenwoordigers. In ieder distrikt zou men voor eenen vertegenwoordiger kiezen. Dit heet men het stelsel van de *scrutin uninominal* of van de *eenmanige kiezing*. Om dit toe te passen aan ons arrondissement, zullen wij zeggen dat op de twee volksvertegenwoordigers die wij nu hebben, er een zou moeten gekozen worden door de kantons Tongeren en Looo, en een door de kantons Bilsen, Sichen en Mechelen.

De ligging alsook het getal kiezers der verschidene kantons van het arrondissement Tongeren, maken alle andere verdeeling onmogelijk.

Zoo het schijnt, heeft het ontwerp der eenmanige stemming de grootst gewonnen van de hoogere mogendheid van 't land, en reeds oorspringen men dat onder zulken invloed het wel zou kunnen verwezenlijkt worden.

Iets wat stellig is, is dat het tegenwoordig bestaande stelsel onrechtveerdig is. Het is niet aan te nemen dat een kiezer van Brussel het recht bezitte van te stemmen voor achttien volksvertegenwoordigers, het achtste gedeelte van gansch de Kamer ! terwijl een kiezer van Tongeren maar voor twee en een kiezer van Meeseyck voor een enkelen volksvertegenwoordiger mag stemmen !

En het getal volksvertegenwoordigers voor dewelke de brusselsche kiezers kunnen kiezen, zou nog verhoogd worden tijdens de aanstaande volksopteling, indien ons kiesregim niet veranderd wordt.

Eene verandering moet er dus komen, maar dit moet geene gelegenheid opleveren om de katholieke partij te verminderen. Men moet de rechtveerdigheid met de belangen der partij trachten te paren.

Heropening der Markten.

Gelijk wij het reeds in ons nummer van dinsdag laatsleden gemeld hebben, zijn, volgens besluit van den Heer Minister van Landbouw, gedagteekend 21 der lopende maand, de stadsmarkten van rundvee, schapen en varkens, die uit oorzaak van het mond- en klauwzeer sedert zes maanden gesloten waren, van af deze week heropend, en zullen dus 's woensdags en 's donderdags, volgens gewoonte plaats hebben.

Deze gelukkige tijding werd met de grootste blijdschap vernomen in stad en dorp. Onze handelaars, onze landbouwers zijn erkentelijk jegens onze gekozenen zoowel in Gemeenteraad als in Kamer en Senaat, voor de moeite welke zij zich getroost hebben ten einde de heropening onzer markten te bekomen, en die steeds op de bres springen als het de verdediging der zedelijke of stoffelijke belangen hunner lastgevers geldt.

Eer aan hen !

NIEUWS
uit de stad en de omstreken

VOLKSBOND ST-MATERNUS. — Op Zondag, 29 Januari, om half acht 's avonds zal in het lokaal van den *Volksbond St-Maternus*, eene *BUITENGEWONE VOORDRACHT* gegeven worden door den heer *Advokaat* BELLE-

---

DE HUT

VAN

ONKEL TOM

39ste VERVOLG.

Nadat hij insolvent was gestorven, was het voor een prijsje door Legree gekocht, die het gelijk alle andere dingen, alleen gebruikte als een werktuig om geld te winnen. De plaats had nu dat woeste, haveloose voorkomen, waaruit blijkt, dat de zorg van een vroegeren eigenaar later geheel verwaarloosd is.

Wat eens voor het huis een effen grasperk was, hier en daar met fraaie heesters beplant, was nu eene wilderniss van slecht gras, hier en daar met een paal om paarden aan vast te binden, waarombheen de zoden waren weggetrapt, en de grond met gebroken emmers, muisstengsels en ander ontuig was bestrooid. Hier en daar hing een gekookte jasmijn of kamperfoelie havelooos aan een sierlijk hek- of paalwerk, dat op zijde was gestokken, daar men het insgelijks had gebruikt om er paarden aan vast te binden. De pleik, die eens een tuin was geweest, was nu geheel met onkruid begroeid, waartusschen hier en daar eene enkel-uitheemsche bloemplant eenzaam het hoofd ophief. Het gebouw dat eens de broeikas was geweest, had geene ramen meer, en op de vermolmde planken stonden eenige verdroogde bloempotten, met stokjes er in, waarvan de dorre bladeren toonden dat zij eens planten geweest waren.

De wagen reed een met onkruid begroeid kiezelpad op, onder eene statige laan van oranjebomen, welker sierlijke kronen en zich steeds verjongend gebladerte het eenige scheen te zijn, dat door geene verwaarloozing kon bedorven of onderdrukt worden, gelijk edele geesten, zoo diep in het goede gewortteld, dat zij onder tegenspoed en miskenning des te sterker gro en en bloeien.

Het huis was eens groot en fraai geweest. Het was in den gewonen trant van het Zuiden gebouwd ; om alle deelen van het huis heen liep eene breede veranda van twee verdiepingen, en waarop al de buitendeuren uitkwamen ; de bedienden dezer gaanderijen had gemetselde steenen pilaren.

Het gebouw zag er zeer vervallen en verlaten uit ; sommige vensters waren met planken dichtgespijkerd, andere hadden gebroken ruiten of luiken, die slechts aan het hengsel hingen, alles kondigde de grootste verwaarloozing aan.

Stukken van planken en hoopen stroo bedekten overal den grond, en drie of vier groote honden, die er zeer kwaadaardig uitzagen, kwamen op het gerucht van den aankomenden wagen uitschieten, en konden door de met vodden bedekte slaven, die hen naliepen, slechts met moeite weerhouden worden van Tom en zijne makkers aan te pakken.

— Gij niet wat gij kijken zoudt, zegde Legree, de honden met barsch-teere edelheid lkoozende en zich daarop naar Tom en zijne makkers keerende. Gij ziet wat zij krijgen zoudt, als gij beproeven mocht om weg te loopen. De honden zijn gedresseerd om negers op te sporen, en zij zoudn er even gaarne een opslokken als hun gewoon avondmaal. Past dus op Wel, Sambo, zegde hij tot een haveloozen kerel, zonder rand aan zijnen hoed, die zich zeer gedienstig toonde : hoe zijn de zaken gegaan ?

— Opperbest, meester.

— Quimbo, zegde Legree tot een ander, die ijverige pozingen deed om zijne aandacht te trekk n, gij hebt onthouden wat ik u gezegd had ?

— Dat zou ik nog al d ikke, meester.

Deze twee kleurlingen waren de voornaamste arbeiders op de plantage. Legree had hen even stelselmatig op woestheid en kwaadaardigheid afgericht als zijne bulhonden, en door lange oefening in geroelloosheid en wreedheid had hij hunne geheele natuur omtrent aan die dezer dieren gelijk gemaakt. Het is eene gewone opmerking en eene die men voor een groot bewaar tegen den stom houdt, dat de negeropzichter altijd veel heerschzuchtiger en wreeder is dan de blanke. Het is echter in dit opzicht met zijn geslacht niet anders gesteld, dan met ieder vertrokt geslacht op de wereld. De slaaf is altijd een tiran, wanneer hij gelegenheid heeft om dit te zijn.

Legree regeerde zijne plantage, gelijk sommige vorsten van wie wij lezen, door het zaaien van verdeedelhed tusschen dienaren die hem gevaarlijk konden zijn. Sambo en Quimbo haatten elkander hartelijk, al de arbeiders op de plantage haatten hen ; en door den een tegen den ander te gebruiken, was Legree tamelijk zeker van eene dezer drie partijen alles te vernemen wat er op zijne plantage omging.

Niemand kon geheel zonder gezelligen omgang leven ; en Legree had dus zijne twee zwarte satellieten zekere ruwe gemeenschap met hem verooroloofd — eene gemeenschap evenwel, die telkens dreigde den een of ander in ongelegenheid te brengen ; want op den minsten wenk was een van beiden altijd gereed om het werktuig des meesters wraak op den ander te zijn.

Gelijk zij daar bij Leg ee stonden, schenen zij het bewijs te kunnen leveren van de bewering, dat verderfelijke menschen lager kunnen zinken dan de dieren zelven. Hunne grove, donkere, logge trekken ; hunne groote oogen, die elkander wangunstig beglurden ; hunne barbaarsche, gorgelende, half naar dierlijke geluiden zweemende spraak ; hunne gescheurde, in den wind fladderende kleederen, alles strookte met het bedorven, ongezonde voorkomen van alles, over de geheele plaats.

— Hier gij Sambo, zegde Legree, breng die jongens naar het kwartier. En hier is eene meid, die ik voor u heb gekocht, vervolgde hij, terwijl hij de mulatin van Emmeline afscheidde en naar hem torddnde, gij weet wel, ik heb u beloofd u er eene mede te brengen.

De vrouw deinsde van schrik terug, en zeide snel : O meester, ik heb mijnen man te Nieuw-Orleans gelaten.

— Wat raakt dat, zult gij er hier geen noodig hebben ? zou geene woorden meer, maak dat gij voortkomt ! zegde Legree en lichtte zijne zaeep tegen haar op.

— Kom, juffertje, zegde hij tegen Emmeline, gij zaat mi t mij hinkinnen.

Een donker, wild gezicht vertoonde zich voor een oogenblik voor een der vensters van het huis ; en toen Legree de deur opende, zegde eene vrouwenstem iets op een driftigen, gebiedenden toon. Tom, die met angstige belangstelling Emmeline nazag, toen zij binnenging, lette hierop, en hoorde Legree toornig antwoorden : Gij moogt uwen mond houden. Ik zal doen wat ik verkies, of het u aanstaat of niet.

Tom hoorde niets meer, want hij moest Sambo naar het kwartier volgen. Dit kwartier was eene soort van straatje van ruwe hutten, op eene rij geplaatst in een gedeelte der plantage, dat ver van het huis verwijderd was. Zij zagen er zeer vervallen en verwaarloosd uit. Tom voelde zich het hart beklemd, toen hij ze zag. Hij had zich getroost met de gedachte aan een hutje, wel ruw, maar dat hij knap en net kon maken, waar hij eene plank voor zijnen bijbel kon hebben en eene plaats, waar hij buiten zijne werkuren alleen kon zijn. Hij keek in verscheidene binnen ; het waren slechts doekere holer, zonder huisraad, behalve een hoop stroo vol vuiligheid, ordeloos op den vloer gemeten die uit de bloote aarde bestond, welke door ontelbare voetstappen was vastgetrapt.

— Welke van die zal de mijne zijn ? zegde hij onderworpen tot Sambo.

— Weet niet ! Kunt hier wel ingaan, denk ik, zegde Sambo. Daar zal nog wel plaats voor een wezen. Er is al een goede hoop negers in ieder. Ik weet niet wat ik met nog meer moet doen.

—o—

Het was laat in den avond, toen de vermoeide bewoners der hutten bij troepen naar huis kwamen, mannen en vrouwen, in vuile gescheurde kleeren, knorrig en weerelig en in geene stemming om nieuwe medebewoners vriendelijk aan te zien. Het dorpje weergalmde van geene steelende klaskes ; schorre stemmen twistten bij de handmolens, waar allen hunne portie hard koren nog tot meel moesten malen, eer de koek er van kon gebakken worden, die hun eenig avondmaal uitmaakte. Van den dageraad af waren zij in het veld geweest, gedwongen tot werken door de drijvende zweep der opzichters ; want het was nu in het heetste en drukste van het seizoen en geene middelen werden gespaard om ieder voort te jagen, zoovel bij maar kon uithouden. Wel zeker, zegt de zorgeloze beglooper, het katoenplukken is een vraaat werk, niet waar ? En het is ook zulk een groot ongemak niet, dat u een druppel water op het hoofd valt, en toch wordt de ergste pijniging der inquisitie voortgebracht, en druppel op druppel, oogenblik op oogenblik, op dezelfde plek te laten vallen ; een werk, dat op zich zelf niet zwaar is, wordt dit wanneer men uren achtereen wordt voortgejaagd, altijd met dezelfde onverbiddelijke gestrengheid en teenoontgrijheid, zonder dat zelfs de bewustheid van vrijwilligheid het verzelende er van vermindert. Tom zocht onder dezen troep, die hem voorbijstroomde, vruchteloos naar een gezicht dat hem tot gezelligheid uitlokte. Hij zag alleen norsche, woeste, verderfelijke mannen, en zwakke, moedelooze vrouwen, of vrouwen die geene vrouwen meer konden heeten, de sterken de zwakken verdrijvende, de grove, onbedwongen, dierlijke zelfzucht van menschelijke wezens, van welke niets goeds verwacht of verlangd kon worden, en die in alle oprichten als besten behandeld, ook zoo nabij telkens dreigde den een of ander in ongelegenheid te brengen ; want op den minsten wenk was een van beiden altijd gereed om het werktuig des meesters wraak op den ander te zijn.

Gelijk zij daar bij Leg ee stonden, schenen zij het bewijs te kunnen leveren van de bewering, dat verderfelijke menschen lager kunnen zinken dan de dieren zelven. Hunne grove, donkere, logge trekken ; hunne groote oogen, die elkander wangunstig beglurden ; hunne barbaarsche, gorgelende, half naar dierlijke geluiden zweemende spraak ; hunne gescheurde, in den wind fladderende kleederen, alles strookte met het bedorven, ongezonde voorkomen van alles, over de geheele plaats.

— Hier gij Sambo, zegde Legree, breng die jongens naar het kwartier. En hier is eene meid, die ik voor u heb gekocht, vervolgde hij, terwijl hij de mulatin van Emmeline afscheidde en naar hem torddnde, gij weet wel, ik heb u beloofd u er eene mede te brengen.

De vrouw deinsde van schrik terug, en zeide snel : O meester, ik heb mijnen man te Nieuw-Orleans gelaten.

— Wat raakt dat, zult gij er hier geen noodig hebben ? zou geene woorden meer, maak dat gij voortkomt ! zegde Legree en lichtte zijne zaeep tegen haar op.

— Kom, juffertje, zegde hij tegen Emmeline, gij zaat mi t mij hinkinnen.

— Daar gij, zegde Quimbo, eenen zak met koren voor hem neerwerpende. Daar, neger, pak aan, en pas er op ; want gij zult voor deze week niets meer krijgen.

Tom wachtte tot zeer laat om eene plaats aan de molens te bekomen, en toen dat eindelijk hebbende met de almatting van twee vrouwen, die hij zag beproeven om hare portie te malen, maalde hij die voor haar, legde de halfverbrande houten bij elkander van een vuur, waarbij reeds velen hunne koeken hadden gebakken, en ging toen eerst zijn eigen avondmaal bereiden. Dit was eene geheele nieuwe manier van handelen daar, en dit bewijs van beleefdheid, zoo gering als het was, deed toch eene overeenstemmende snaar in de harten dier vrouwen trillen, eene uitdrukking van vrouwelijke zachtheid kwam op hare strakke gezichten. Zij bestegen zijnen kork voor hem en pasten voor hem op het bakken ; en Tom zette zich bij het vuur neder en haalde zijnen bijbel uit, want hij had troost noodig.

— Wat is dat ? zegde eene van de vrouwen.

— Een bijbel, antwoordde Tom.

— O ! ik heb er geen gezien sedert ik in Kentucky was.

— Zijt gij dan in Kentucky opgebracht ? vroeg Tom met belangstelling.

— Ja, en wel opgebracht ook. Ik had nooit gedacht dat ik hiertoe komen zou, antwoordde de vrouw met eenen zucht.

— Wat is toch dat boek daar ? zegde de andere vrouw.

— Wel, de bijbel.

— Wel, wat is dat ?

— Wat zegt gij ? hebt gij daar nooit van gehoord ? zegde de eerste vrouw.

— Ik placht er somtijds mijne meesteres wel in te hooren lezen, daar in Kentucky. Maar, och ! hier hooren wij niets dan vloeken en het klappen van de zweep.

Lees toch ook eens wat, zegde de andere vrouw tieuwsgierig, daar zij zag hoe aandachtig Tom in het boek keek.

Tom las : « Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven. »

— Die worden zijn goed genoeg, zegde de vrouw. Wie zegt ze ?

— De Heer, antwoordde Tom.

(Wordt voortgezet.)